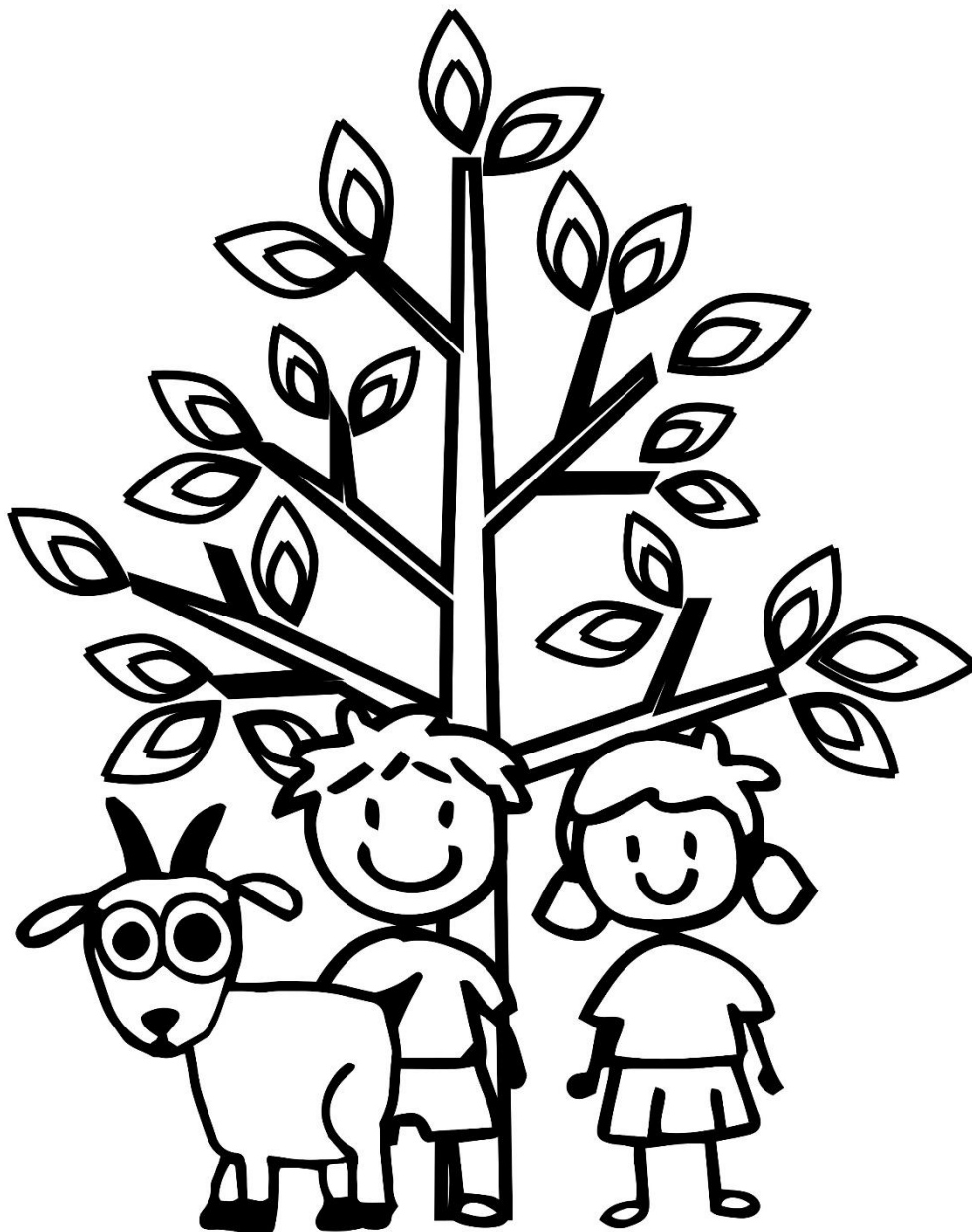

Den styrkede pædagogisk læreplan

BØRNEHUSET MAJGÅRDEN

- et godt sted at gro

Indhold

INDLEDNING	3
HVAD SIGER LOVGIVNINGEN	3
BØRNEHUSET MAJGÅRDEN	5
- HISTORIE.....	5
- ET GODT STED AT GRO.....	5
- VÆRDIGRUNDLAG.....	5
DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG	6
- BARNESYNET	6
- DANNELSE OG BØRNEPERSPEKTIV	7
- LEGEN	8
- LÆRING	9
- BØRNEFÆLLESSKABER	10
- PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ	11
- FORÆLDRESAMARBEJDE	12
- BØRN I UDSATTE POSITIONER.....	13
- SAMMENHÆNG I OVERGANGENE	14
DE 6 LÆREPLANSTEMAER	15
1. ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING.....	16
2. SOCIAL UDVIKLING.....	18
3. KOMMUNIKATION OG SPROG	20
4. KROP, SANSER OG BEVÆGELSE.....	22
5. NATUR, UDELIV OG SCIENCE.....	24
6. KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB	26
MÅL FOR SAMMENHÆNG MELLEM LÆRINGSMILJØ OG BØRNS LÆRING	28
EVALUERINGSKULTUR OG DOKUMENTATION	28
DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ	29
INDDRAGELSE AF LOKALSAMFUNDET	29
ÅRSHJUL FOR INSTITUTIONEN	30
FORÆLDREBESTYRELSE	32
PÆDAGOGISKE REDSKABER	33
- ICDP – INTERNATIONAL CHILD DEVELOPMENT PROGRAMME	33
- LP – PÆDAGOGISK ANALYSE AF LÆRINGSMILJØ.....	33
- KOMPETENCEHJULET	33
KOMMUNALE INDSATSOMRÅDER	34
- SPROG	34
AFSLUTNING	34

Indledning

Baggrunden for ny dagtilbudslov, som trådte i kraft d.1. juli 2018, er en politisk aftale: Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet, indgået i juni 2017. Aftalen handler om et kvalitetsløft på dagtilbudsområdet med et særligt fokus på tre hovedtemaer:

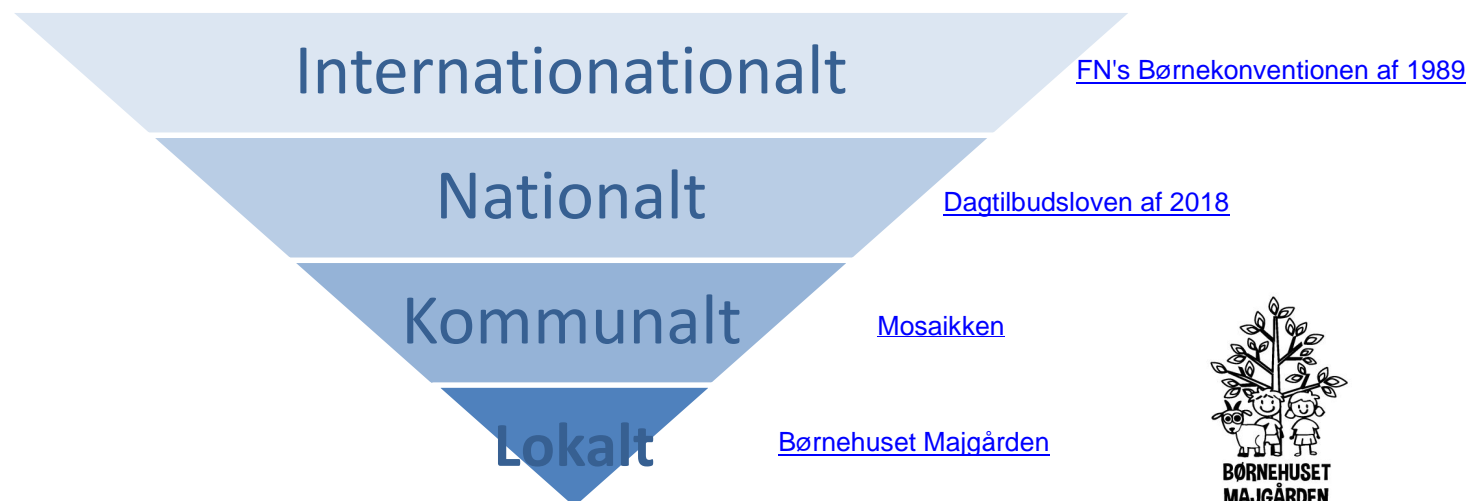
1. Øget fleksibilitet og frit valg for børnefamilier
2. Bedre læring og trivsel for alle børn og et sammenhængende børneliv
3. Høj kvalitet gennem faglighed og tydelig ledelse

De centrale temaer realiseres gennem dagtilbudsloven og en styrket pædagogisk læreplan. Lovændringen omfatter mange nye elementer, bl.a. et fælles pædagogisk grundlag, etablering af læringsmiljøer hele dagen, etablering af evalueringskultur, sammenhænge i overgange, samarbejde med lokalsamfundet m.m. Derfor følger det også af de nye regler, at arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan først skal være fuldt implementeret d. 1. juli 2020.

Dette dokument er tænkt som en ramme for at sikre, at man i Børnehuset Majgården kommer omkring de temaer, man er forpligtiget på som daginstitution. Dokumentet er tænkt som et fleksibelt dokument, som løbende tilpasses de ændringer og krav, der måtte komme, og dermed blive et meningsfuldt arbejdsredskab.

Hvad siger lovgivningen

Nedenfor er beskrevet lovgivning på forskellige niveauer. Det er et forsøg på at give et overblik over – eksempler på, hvordan begreber som børns trivsel, læring, udvikling og dannelse bevæger sig fra makroniveau til mikroniveau, og hvordan de forskellige niveauer griber ind i hinanden og hænger sammen.

FN's Børnekonvention

Kilde: [Børnerådet](#)

Børnekonventionen blev vedtaget d. 20. november 1989 på FN's generalforsamling. 196 lande i verden har tiltrådt Børnekonventionen, og den er dermed den mest udbredte menneskerettighedstraktat. Børnekonventionen gælder for alle under 18 år i Danmark, uanset hvor i verden de kommer fra. Konventionen tager udgangspunkt i barnets bedste for at sikre deres grundlæggende rettigheder.

FN's Børnekonvention fastslår, at børn altid skal inddrages og høres i overensstemmelse med deres alder og modenhed, når der træffes beslutninger, der har betydning for dem. Det er Børnerådets opgave at overvåge og vurdere, om denne og andre bestemmelser i konventionen overholdes i Danmark.

Dagtilbudsloven

Kilde: [Børne- og Socialministeriet](#)

Dagtilbudsloven sætter de overordnede rammer for dagtilbudsområdet.

I dagtilbudsloven finder du dagtilbudsområdets formål, regler for optagelse, tilskud og forældrebetaling i dagtilbud – og meget mere.

Kilde: [Mosaikken](#) er en håndbog til alle medarbejdere i Morsø kommune, der arbejder med børn og unge. Håndbogen er opbygget med en række dokumenter – en mosaik, som alle tager udgangspunkt i Morsø kommunes børne- og ungesyn. Håndbogen er således samtidigt en beskrivelse af Morsø Kommunes sammenhængende børnepolitik.

Børnehuset Majgården

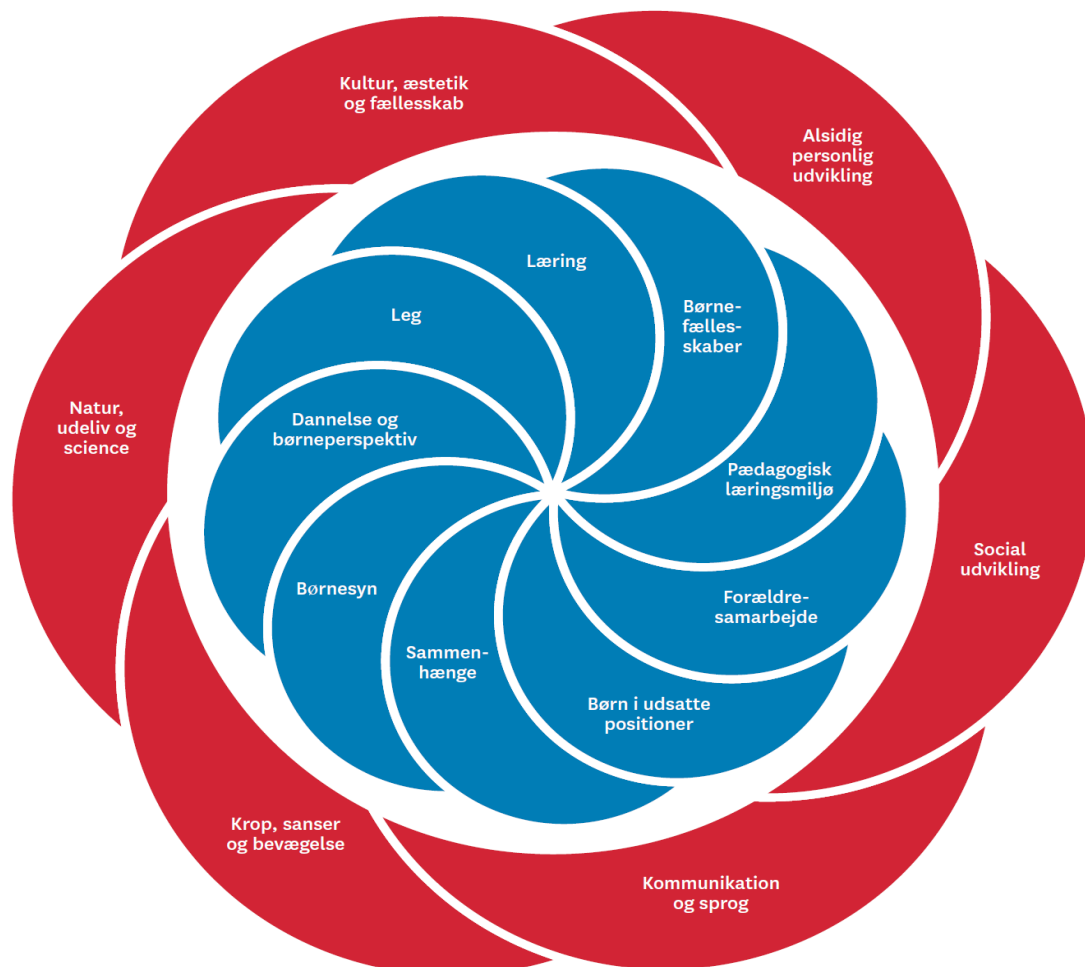
Alle dagtilbud skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan, som skal udgøre rammen for alle børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Ligeledes skal institutionens værdigrundlag tage afsæt i lovgivningens krav og retningslinjer.

Et af Børnekonventionens grundlæggende principper er at "alle børn har ret til at lære og udvikle sig sammen med jævnaldrende i nærmiljøet uanset deres kognitive, sociale og emotionelle forudsætninger". Dette afspejles i Formålsbestemmelsen § 7 i Dagtilbudsloven, der beskriver formålet for dagtilbuddene, og hvad der generelt skal være kendetegnende for dagtilbuddenes arbejde. Det vil sige at formålsbestemmelsen skal være retningsgivende for alt arbejde, der foregår i dagtilbuddene.

Mål og visioner beskrevet i Mosaikken er bærende værdier og dannelsesidealer i daginstitutionernes arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan, ligesom der er en sammenhæng til centrale elementer i formålsbestemmelsen for dagtilbuddene.

Udmøntning af Mosaikkens mål, visioner, børne- og unge synet samt det teoretiske grundlag, understøtter fælles sprog og retning men også den forståelse og tilgang, der er beskrevet i det fælles pædagogiske grundlag med de 9 tematikker samt den enkelte institutions værdigrundlag og pædagogiske læreplan. (dagtilbudsloven § 8, stk. 2) Det blå viser de 9 tematikker og det røde de 6 lærerplanstemaer.

Børnehuset Majgården

- Historie

Børnehuset Majgården er en kommunal integreret institution med børn i alderen 0 – 6 år. Ca. 30 børnehavebørn og 10 vuggestuebørn. Den startede den 1. juni 1999, på initiativ af Udviklingselskabet Midtmors, som købte den gamle slægtsgård, byggede den om til børnehave og nu lejer den ud til Morsø kommune. Den er beliggende centralt i landsbyen Frøslev på Midtmors, har mark og stald, hvilket gjorde det oplagt at etablere et børnehus med dyrehold.

I 2013 blev der lavet en tilbygning og vi kunne tage vuggestuen i brug, der er de mindste børn fra 0-2,9 år.

- Et godt sted at gro

Den pædagogiske tilgang der understøtter vores værdigrundlag og arbejdet med at skabe trivsel, udvikling og dannelse for børnene, er meget med fokus på vores udeliv og dyrene. Vi tror på at omgangen med dyr og forståelse for naturen, giver børnene en læring og bevidsthed om mange aspekter af den verden de lever i.

- Værdigrundlag

Nedenstående værdigrundlag er grundlaget både i forhold til børn, forældre og personalesamarbejdet.

Et udtryk for hvordan vi arbejder med Morsø Kommunes børnesyn. Kilde: [Mosaikken](#)

- Forskellighed

Vi ser menneskers forskellighed som en ressource, og udvikling af identitet sker i fællesskaber. Fællesskaber er vigtige, fordi børn udvikler identitet og selvværd i fællesskaber og alle har ret til at høre til i positive fællesskaber, hvor de kan udfolde og udvikle sig.

- Selvværd

Vi forstår selvværd som en grundlæggende følelse af at være god nok og føle os rigtige, som dem vi er. Selvværd handler om vores selvopfattelse og udvikles i værdsættende relationer til andre mennesker, hvor man føler sig respekteret, værdsat og får positiv opmærksomhed på det, som optager en.

- Relationer

Det er altid den voksne, der har ansvaret for relationen og for at skabe udviklende samspil, det være sig mellem børn, forældre og kollegaer. Børn kan være i problemer (i udsatte positioner), men de kan ikke være problemet. Problemer opstår i relationer – og skal løses i relationer.

- Ligeværdighed, respekt og anerkendelse

Ligeværdighed betyder, at alle mennesker er lige værdige, og derfor skal behandles med lige værdighed. Alle skal mødes med respekt og anerkendelse.

- Tydelige voksne

Tydelige voksne er autentiske voksne, der formår at afgrænse sig selv og sige til og fra på en måde, så det er tydeligt for børnene. Voksne der sætter klare rammer og retning for måden, vi er sammen på i aktiviteter og fællesskaber. Det er voksne, som børn kan have tillid til.

- Udvikling og læring

Børns trivsel, udvikling og læring er tæt forbundet med kvaliteten af de samspil, barnet indgår i med de voksne omkring sig. Børn er forskellige, har forskellige erfaringer, evner og derfor lærer de også på forskellige måder. Det handler om at skabe inkluderende og differentierede læringsmiljøer og fællesskaber, der medvirker til, at børn får optimale muligheder for læring og deltagelse.

Til at understøtte læringsmiljøet har udelivet og dyrene en central rolle i Børnehuset Majgården, hvilket fremgår i nogle af nedenstående beskrivelser.

Det fælles pædagogiske grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag og skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. (§8, stk. 2)

For hver af de 9 tematikker i det pædagogiske grundlag beskrives **1-2 retningsanvisende praksis eksempler**, hvordan det kommer til udtryk i pædagogisk praksis. Det blå i blomsten.

Eksempler på hvordan den pædagogiske læreplan ser ud i Børnehuset Majgården.

Til vores praksis beskrivelser har vi valgt to tilfældige navne: Sofie og Sofus!

- **Barnesynet**

Det at være barn har værdi i sig selv (§8, stk. 2)

Praksis eksempel på barnesyn 0-2 år:

Det enkelte barn er unikt og det er vigtigt det føler sig mødt, set og anerkendt.

- Det er vigtigt, der er en voksen der har mulighed for at modtage og give det enkelte barn en god start på dagen. Vi bestræber os på altid at have et knæ og er opmærksomme på, at have en tydelig ansigtsmimik, sætter navn på barnet "God morgen Sofie, hvor er jeg glad for at se dig" at være smilende og imødekommende
- Vi møder det enkelte barn i sine følelser. Kan et barn ikke rumme at komme med i stalden og fodrer dyrene, forsøger vi at italesætte barnets følelser. Lykkes det ikke at gøre barnet trygt, får det et andet tilbud og kommer med ud at lege på legepladsen.
- Vi følger barnets initiativ, indlever os i de aktiviteter barnet er optaget af og har øje for mulighedernes vindue og fornemmer hvad barnet er optaget af at gøre sig erfaringer med.

Lige nu er Sofus meget optaget af, at se hvor meget vand der kan være i spanden. Han bliver den sidste jeg tager med ind til frokost! Han skal mødes på, at det han er optaget af, har betydning og værdi.

Praksis eksempel på barnesyn 3-6 år:

Det enkelte barn er unikt og det er vigtigt det føler sig mødt, set og anerkendt.

- Vi har altid noget på spil for eller med barnet. Det er vigtigt vi ser verden fra barnets perspektiv. At behandle børn ens er, at se dem med individuelle forskelligheder og anerkende, at de udvikler sig i forskelligt tempo.
- Sofie er et af de ældste børn, men synes stadig det er trygt og hyggeligt at blive afleveret ved en voksen og få et kram om morgenen. Vi vægter højt, at barnet får en god start på dagen, og at barnet føler sig i trygge rammer, når mor eller far skal videre på arbejde.

- **Dannelse og børneperspektiv**

Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Barnet skal inviteres til at være aktiv deltagende og være medskaber af sin læreproces. (§8, stk. 2)

Dannelse og børneperspektiv 0 – 2 år:

Der er fokus på barnets perspektiv og det ses som aktiv medskaber af egen læring og udvikling

- I denne alder sker der rigtig megen og hurtig udvikling af barnet. Der er stor forskel på hvad det enkelte barn magter og har behov for.
- De voksne er meget optaget af at spejle og afstemme sig ift. barnets følelser, hvor vi både forsøger at forstå barnet som det er, men også at støtte det i at gå mod det ukendte
- Ved spisning spytter Sofie broccolien ud. Den voksne vrænger på næsen og siger: "det kan du ikke lide" Ved spisning får barnet selv lov at vælge hvilken mad det vil have, men guides også i at smage på noget forskelligt.
- Vi har megen fokus på tryghed, forudsigelighed, gentagelse og struktur for at understøtte dannelse. Der er som oftest kendte voksne på gruppen.
- Da Sofus bliver afleveret og jeg vil tage imod ham, signalere han, at han meget hellere vil over til en anden voksen. Dette får han lov til og bliver mødt af et smil og "jeg har også savnet dig".
- Til formiddagsmad synger vi ofte sange, de er genkendelige og de ældste børn kan være med til at vælge via sang kort eller sangkuffert. De viser med kropssprog og ord hvilke de kan lide og genkender.
- Omkring de faste hverdagssituationer har vi faste rutiner. Man skal vaske fingrer inden vi spiser, vi øver os i og skal selv hjælpe til med at komme i tøjet m.m.

Dannelse og børneperspektiv 3-6 år:

Der er fokus på barnets perspektiv og det ses som aktiv medskaber af egen læring og udvikling

- Vi giver os tid til at lytte og se hvad der på spil for barnet, samtidig med at vi har en bevidsthed om, hvor vi kan understøtte ny læring på.
- To piger har gang i en rolle leg med dukker under et bord. En tredje pige bliver nysgerrig på legen og vil gerne være med. Den voksne observerer og er lige ved at "blande" sig, for at hjælpe den tredje pige ind i legen! Den tredje pige er rigtig god til at forhandle og den voksne vælger at give de to piger under bordet medbestemmelse for, hvem de lukker ind i legen! Hun får lov at være med og den voksne lukker døren til rummet og giver dem ro og plads til legen.
- En gruppe drenge har haft gang i leg med playmobil. Da der skal ryddes op, bliver Sofus pludselig usynlig! Den voksne finder ham og spørger hvorfor han ikke hjælper med at rydde op, sammen med de andre. Det gider jeg ikke svarer Sofus. Ok svarer den voksne, men vi er nødt til alle sammen at hjælpe til med oprydningen. Den voksne tager en dialog med Sofus om, at det måske godt kan have nogle konsekvenser hvis han ikke forpligtiger sig og hvad er en god ven??

- Legen

Legen har en værdi i sig selv og er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen skal nogle gange støttes, guides og rammesættes for at alle børn kan være med, og legen udvikler sig positivt. (§8, stk. 2)

Legen 0 – 2 år:

- Børnenes sociale, sproglige udvikling og læring sker i legen. Børnene i vuggestuen leger på mange forskellige måder og det er forskellige lege de begejstres ved.
- De er vilde med gentagelse, hvorfor vi ofte har de samme sanglege. Børnene har brug for en voksen de kan spejle sig i, både når det er vildt og når de skal finde ro igen.
- Ved leg med legetøj bliver de ofte grebet af det et andet barn har gang i, er impulsstyret og tager gerne ting fra hinanden. Det er vigtigt de voksne er opmærksomme, hjælper og guider ved at tage del i legen og være rollemodel.
- To piger leger i køkkenkrogen. De vil begge gerne lege med gryden og hiver begge i den. Den voksne kommer til og finder flere køkkenting frem. Taler med dem om, hvad der skal bruges til at dække bord med, så den mad der er i gryden, kan komme på tallerkner. Pigerne kikker interesseret og den ene begynder at hjælpe, mens den anden guides til at lave mere mad på komfuret.
- Ifølge forskning er fri leg vejen for børns evne til at kunne udvikle fantasi, empati og handlekraft. I vuggestuen er der hver dag fri leg, med støtte og guidning fra en voksen.

Legen 3-6 år:

- Med vores indretning, valg af legetøj, materialer, vores stald, dyr og ude rum forsøger vi at give børnene mulighed for mange former for leg. Vilde lege, kropslige lege, lege hvor man kan fordybe sig og plads til stille lege, hvor man kan konstruere ting. Her gives plads til børnenes frie leg, og hvor de voksne støtter børnenes rolle i legen
- De voksne kan støtte legen ved f.eks. at hjælpe børnene med at finde pinde i haven, der kan bruges i deres fægte leg.
- Den voksne kan hjælpe med at guide og rammesætte legen i blandt andet dukke krogen, så der bliver plads til et andet barn der gerne vil være med.
- En gruppe børn er fordybet i en leg med LEGO, de får lov til at "gemme" det de har bygget, så de kan lege videre på legen senere på dagen og dermed udbygge legen yderligere.
- I børnenes leg ude, er der andre muligheder og det varierer ofte fra inde leg. Udenfor cykler, gynger, graver huller i sandkassen, finder dyr under sten og pinde, leger i sandkasser, på klatretårnet osv. Alt sammen i samspil med hinanden, hvor de voksne har øje for, at alle børn har mulighed for at deltage.

- Læring

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte og spontant opståede aktiviteter, i rutinesituationer m.m. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse. (§8, stk. 2)

Læring for børnegruppen 0 – 2 år:

- Den trygge relation mellem barnet og den voksne er altafgørende for læringen og der er altid kendte voksne på stuen. Vi deltager i børnenes leg, er nysgerrige sammen med dem og støtter dem i at gøre nye erfaringer og mestre nye ting.
- I denne alder sker der utrolig megen læring med krop og sanser. Vi bestræber os derfor på at skabe alsidige udfordringer i trygge og forudsigelige rammer.
- Der er megen fokus på rutiner og tilbagevendende oplevelser med stort fokus på den sproglige udvikling.
- Stuen er indrettet så den er overskuelig og der er legetøj til rådighed der giver mulighed for forskellig leg. Vi gør også tit brug af motorikrummet.
- En af vores faste rutiner, er at komme ud og vores legeplads giver mange muligheder for leg, kropslige udfordringer og bag i skoven kan der gøres mange oplevelser og fund af krible krable dyr
- Når barnet er gammelt nok begynder det at stifte kendskab med stalden og dyrene.
- Tre drenge er fast med i stalden hvor de fodrer, rører ved og holder marsvinene. De samler æg ved hønsene, som de tager med ind. Den faste rutine, at de har været med i en måned nu, gør at de nu selv finder hvad dyrene skal have af foder. De er begyndt at sige dyrenes navne og virkelig er begejstrede når de fornemmer, at nu er det tid til en tur i stalden.
Begejstringen er så stor, at de også er motiverede for at gøre en indsats for at komme i regntøj og gummistøvler.

Læring for børnegruppen 3 år og frem til skolestart:

- Læring sker gennem leg. En leg kan opstå spontant men vi har også mulighed for at plante "små frø", som børnene så tager med sig ind i legen. Dette ser vi blandt andet når vi har projekter i huset. I vores forårs projekt arbejdede vi med krible/krable dyr. Børnene bliver introduceret, af de voksne, for krible/krable dyr nede i haven. De får en viden – bliver inspireret og går derefter selv på opdagelse, finder nye arter som vi derefter sammen undersøger og snakker om. Efter forløbet "arbejdede" børnene videre med opgaverne på egen hånd -nysgerrighed/undersøgelse og samhørighed.

- Børnefællesskaber

Leg, læring og dannelse sker i børnefællesskaber - alle børn skal opleve at være en del af et fællesskab, og blive lyttet til og respekteret. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet. (§8, stk. 2)

Børnefællesskaber 0 – 2 år:

- Børn indgår i fællesskaber mange steder, og i en vuggestue har de god mulighed for at udvikle sig og lære sammen med andre børn. Vi guider børnene i at lære begyndende sociale færdigheder og turtagning eks. Ved håndvasken når der skal vaskes hænder.
- Vi deler dagligt børnene i mindre grupper, for at tage udgangspunkt i de forskellige ting de magter og give forskellige muligheder for læring, begyndende sociale lege og det at indgå i fællesskaber.
- Ved at være med i en fast gruppe, der eks. går i stalden får børnene en begyndende forståelse af, hvad det vil sige at være en del af et fællesskab. Dette sker også i mange af hverdagens rutiner. De har f.eks. faste pladser når vi spiser.
- I leg på gruppen guider de voksne og inviterer børn med i legen. Vi leger i sandkassen og Sofus inviteres med og får en gravko, så han kan hjælpe med at lave nye veje i sandet. For at magte legen er det vigtigt for Sofus, der her kun er 18 måneder, at den voksne er i nærheden, så han kan søge tilbage og finde tryghed og opmuntring. Han er kun lige begyndt at fornemme betydningen af fællesskabet og egne kompetencer.

Børnefællesskaber 3 år og frem til skolestart:

- De voksne rammesætter og arrangerer lege både i egen aldersgruppe og på tværs af alder. Der arrangeres forskellige fællesskaber, hvilket giver børnene mulighed for at danne nye relationer og indtage positioner de ikke er vant til. Ved både at være sammen med yngre og ældre børn, får Sofie mulighed for at være den ældste, den der kan give erfaringer videre og ved at være sammen med de ældre børn, kan hun iagttage og lære af dem. Gøre sig nye erfaringer.
- Cirka 1 gang i måneden holder grupperne på skift, en maddag. Alle børnene på gruppen medbringer ingredienser til menuen. Børnene får følelsen af at være en del af fællesskabet -de hjælper hinanden med at lave mad -dække bord -lave bordpynt m.m. De lære at hjælpe hinanden, tage ansvar, føler sig værdsat og oplever at være en vigtig del af fællesskabet.
- Når vi tager hjem til børnefødselsdag, viser barnet stolt deres private sfære frem, værelset/legetøjet/kæledyr m.m. for de øvrige børn i gruppen. De får børnene øje for nye legerelationer og der opstår nye legemuligheder.
- For at understøtte børnefællesskabet er det vigtig, at den voksne er autentisk/nærværende/inspirerende og har øje for det enkelte barns perspektiv og er klar til at guide børnene, hvis dette er nødvendigt

- Pædagogisk læringsmiljø

Der skal hele dagen være et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Læringsmiljøet tilrettelægges, så det tager hensyn til såvel det enkelte barn som børnegruppens sammensætning, forudsætninger, interesser og behov. (§8, stk. 3)

Pædagogisk læringsmiljø for børnegruppen 0 – 2 år:

- De voksne rammesætter læringsmiljøet med udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe. Det veksler mellem rutine situationer (spisning, bleskift, m.m.) spontan leg på gruppen (støtte børnene i deres valg af lege og skabe læring her) og planlagte aktiviteter (samling med sang og motorik, tur i stalden m.m.) alle aktiviteter med et stort fokus på samspillet børnene imellem og at understøtte den motoriske og sproglige udvikling.
- Stuen indeholder legetøj, der giver mulighed for forskellige lege og læring.
- Der er en klar fordeling af de voksnes roller, så der er en på stuen der guider børnene i deres leg, samtidig med der er en der f.eks. forbereder frokost.
- Til samling i puderummet er der en voksen der står for samlingen, har materiale og billeder klar til "Jens Pedersens ko" og de øvrige voksne støtter børnene i at holde fokus, hjælper dem med fagterne m.m.
- I løbet af dagen skabes der mulighed for forskellige legemiljøer alt efter alder og behov. Vi bruger børnehaven når det er muligt, er på legepladsen, gør brug af cyklen, motorikrummet m.m. Mange ting er fastlagt, men det er også vigtigt der er plads til det spontane.

Pædagogisk læringsmiljø for 3 år og frem til skolestart:

- Vores fysiske rum er indrette således, at alle møblerne er flytbart, så vi hele tiden kan understøtte de lege som børnene har gang i – vi kan skabe rummet således legen får de optimale rammer for et godt læringsmiljø og nogle gode fællesskaber. Alle legesager har faste pladser og befinder sig i børnehøjde.
- Personalet er løbende på uddannelse/kurser for hele tiden at udvikle os i vores arbejde med børn. Dette er vigtigt for blandt andet at kunne understøtte det pædagogiske læringsmiljø, i form af den nyeste viden der ligger indenfor vores pædagogiske område.
- Læringsmiljøer er overalt i dagligdagen – garderoben, måltider, toilet besøg/bleskift, forberede formiddags frugt, rede senge til sovebørnene osv. Vi gør tid og plads til at børnene indgår i disse dagligdags ting, hvor der ligger masser af dannelse og læring. Personalet har blik for hvordan praksis rammesættes, organiseres og tilrettelægges.
- Udendørsområdet er ligeledes indrettet med mangfoldige muligheder i form af små legeområder, tæt bevokset skovområder og flere sandkasser samt legehuse. Dette for at fremme legen og læringsmiljøet.

- Forældresamarbejde

Det skal fremgå, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældre om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, både arrangementer der har til formål at styrke det sociale sammenhold og relationer blandt børn og forældre samt fora hvor børns læring bliver sat på dagsordenen.

(§8, stk. 6)

Forældresamarbejde for børnegruppen 0 – 2 år:

- Vi afvikler løbende forældrearrangementer, der har til hensigt at skabe sammenhæng i barnets verden men også at skabe relationer forældrene imellem med henblik på fælles sparring omkring børnene.
Der er arrangementer der kan have et bestemt fokus, f.eks. hvad der er vigtigt for at understøtte "dit" barns trivsel, udvikling, læring og dannelse – eks søvn, motorik og kost.
- Forældrene orienteres om hvilke muligheder der er for at hente sparring og guidning ved vuggestuens personale, den fremskudte socialrådgiver, talepædagogen m.fl. der fremmer barnets læring.
Vi udleverer sprogmateriale og søvnfolder.
- Efter ca. 3 måneder eller tidligere, hvis der er behov, er der en opstarts dialog. Her drøftes hvordan barnets opstart har været, hvordan barnet trives og der udveksles viden, observationer m.m. der er med til at vi sammen understøtter barnets trivsel og udvikling. Derudover er der samtale når barnet fylder 2. år.
- Derudover er det vigtigt for os at have den gode dialog med forældrene i hverdagen, da vi har et fælles ansvar for barnets trivsel og udvikling og der sker megen udvikling i denne alder. Har barnet eks. sovet dårligt, er det vigtigt vi ved det, så vi kan læse barnets signaler.

Læs også under afsnittet "overgange" side 14

Forældresamarbejde for børnegruppen 3 år og frem til skolestart:

- Samarbejdet med forældrene starter allerede ved modtagelsen, hvor vi afstemmer gensidige forventninger.
- Der tilbydes forældresamtaler når barnet har fødselsdag. Dette er med henblik på, hvordan vi sammen bedst støtter barnets læring og udvikling og dannelse. Her er der dialog om, hvordan vi sammen kan bidrage til, at barnet får muligheder for at gøre sig nye erfaringer og udvikles.
F.eks. hvilke bøger kan være gode at læse, hvordan kan barnet udfordres i hverdagssituationer – selv tage tøjet af når man kommer hjem og få tid til at øve sig i børnehushets garderobe.
- Vi har vores faste traditioner og arrangementer (se årsplan) hvor forældre og børn har mulighed for at møde hinanden, danne nye relationer og få ny læring vedr. børns udvikling.

Læs også under afsnittet "overgange" side 14

- **Børn i udsatte positioner**

Alle børn skal udfordres og opleve mestring i forbindelse med blandt andet børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter. Alle børn skal mødes med positive forventninger og opleve at være en betydningsfuld del af fællesskabet. (§8, stk. 5)

- **Læreplan for børnegruppen 0 – 2 år:**

- Det er forskelligt hvad børn mestrer. Vi tager altid udgangspunkt i det enkelte barn og ud fra hvad det mestrer, skaber vi læringsmiljøer og legefællesskaber, som barnet kan trives og udvikles i.
- Sofie er holdt op med at pludre så meget og der kommer ikke så mange lyde, desuden sover hun rigtig dårligt over middag. Her tager primærpædagogen kontakt til forældrene og opfordrer dem til at henvende sig ved ørelægen. Det viser sig der er tryk på øret og Sofie får dræn i.

- **Læreplan for børnegruppen 3 år og frem til skolestart:**

- Vi tager udgangspunkt i barnets styrker (zone for nærmeste udvikling) og møder barnet med passende udfordringer og positive forventninger.
- Ved at give barnet hverdags opgaver, gerne sammen med andre børn, såsom dække frokostbordet, rede op til sovebørnene osv., giver vi barnet følelsen af at være en betydningsfuld del af børnefællesskabet
- Vi giver barnet plads og rum til at være i mindre grupper. F.eks. til samling, fodergrupper i stalden, spisestunder, lege osv.

- Sammenhæng i overgangene

At skabe sammenhæng handler bl.a. om at understøtte børns personlige og sociale kompetencer, få positive erfaringer med at indgå i børnefællesskaber, pirre til nysgerrighed, give lyst til at lære og få mod på nye oplevelser – men også at gøre overgangen tryk og genkendelig. (§8, stk. 6)

Læreplan for børnegruppen 0 – 2 år:

- Forældre og barn inviteres på besøg inden start, dette for at vi kan lærer hinanden at kende og sammen afklare hvad der understøtter den bedste og mest trygge start for barnet. Det er forældrene der kender barnet bedst og de fortæller om deres barn og hvad der optager det.
- Vuggestuen orienterer om hverdagen på stuen, hvilke rutiner der er og hvordan der pædagogisk arbejdes med barnets udvikling og trivsel. Det er vigtigt med en tæt dialog og at vi ved hvis der sker noget specielt. Eks. At barnet har sovet dårligt, ikke spiste så meget morgenmad m.m. det gør det nemmere for os at læse og forstå barnets signaler.
- Det kan være voldsomt for et lille barn at starte i vuggestuen, hvor den tætte relation til primær voksen ikke er skabt endnu, derfor opfordres forældrene til korte dage i opstarten.

Sofie har nu været i vuggestuen i 14 dage og det er tydeligt hvem der er hendes primærpædagog, for selvom der er flere voksne på stuen når hun afleveres, er det altid "hendes voksen" hun rækker ud efter.

- Når Sofie er 2.9 år, skal hun i børnehave, her er hun jævnlige på besøg inden start og hendes primære pædagog har op til børnehave start, ofte være inden hos vuggestuen og haft kontakt med hende, så den gode relation allerede er godt i gang. Hun inviteres også ind i børnehaven for at lege, både om formiddagen og eftermiddagen, måske er hun en dag inde og spise madpakker sammen med de andre børnehavebørn eller er med på en lille gåtur rundt i byen.

Læreplan for børnegruppen 3 år og frem til skolestart:

- Når et barn starter i børnehave fra vores vuggestue, kommer de inden start på besøg" i børnehaven.
- Vi videregiver relevant viden om barnet til de nye voksne i de forskellige overgange i huset.
- Inden børnene starter i Børnehuset, inviteres barnet sammen med dets forældre til et opstartsmøde. Vi sender et brev til barnet med en kort beskrivelse af Børnehuset og en pixi bog / en lille hilsen. På besøgsdagen viser vi barn og forældre rundt, fortæller om hverdagen og forventningsafstemmer.
- Forældrene opfordres til at fortælle om barnet, hvad det er optaget af og er glad for.
- Er der viden der er relevant for at understøtte barnet, vil der på det sidste møde, inden start i tidlig SFO, være mulighed for en overleverings samtale, med det personale der skal modtage banet. Dette sker i samarbejde med forældrene.
- Vi samarbejder med de modtagende skoler og tager på besøg med børnene. Dette for at understøtte en tryk start.

➤

De 6 læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljø og børns læring.

Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse indenfor og på tværs af de 6 læreplanstemaer.

(§8, stk. 2 og 4)

Til at vise hvordan målene er tænkt ind læringsmiljøet og hvordan læreplanstemaerne understøtter hinanden på tværs, fordeles de 6 læreplanstemaer på to eksempler hvor læringsmiljøet er rutinesituationer, to eksempler hvor læringsmiljøet er børneinitierede lege og to eksempler hvor læringsmiljøet er vokseninitierede aktiviteter. Hertil anvendes "læreplansblomsten".

Til at vise mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring anvendes data fra kompetencehjulet.

OM AT VÆRE STOR

**Fidusen ved at være stor
er ikke den, som små folk tror,
men dén, at store kan forstå
fidusen ved at være små.**

Piet Hein

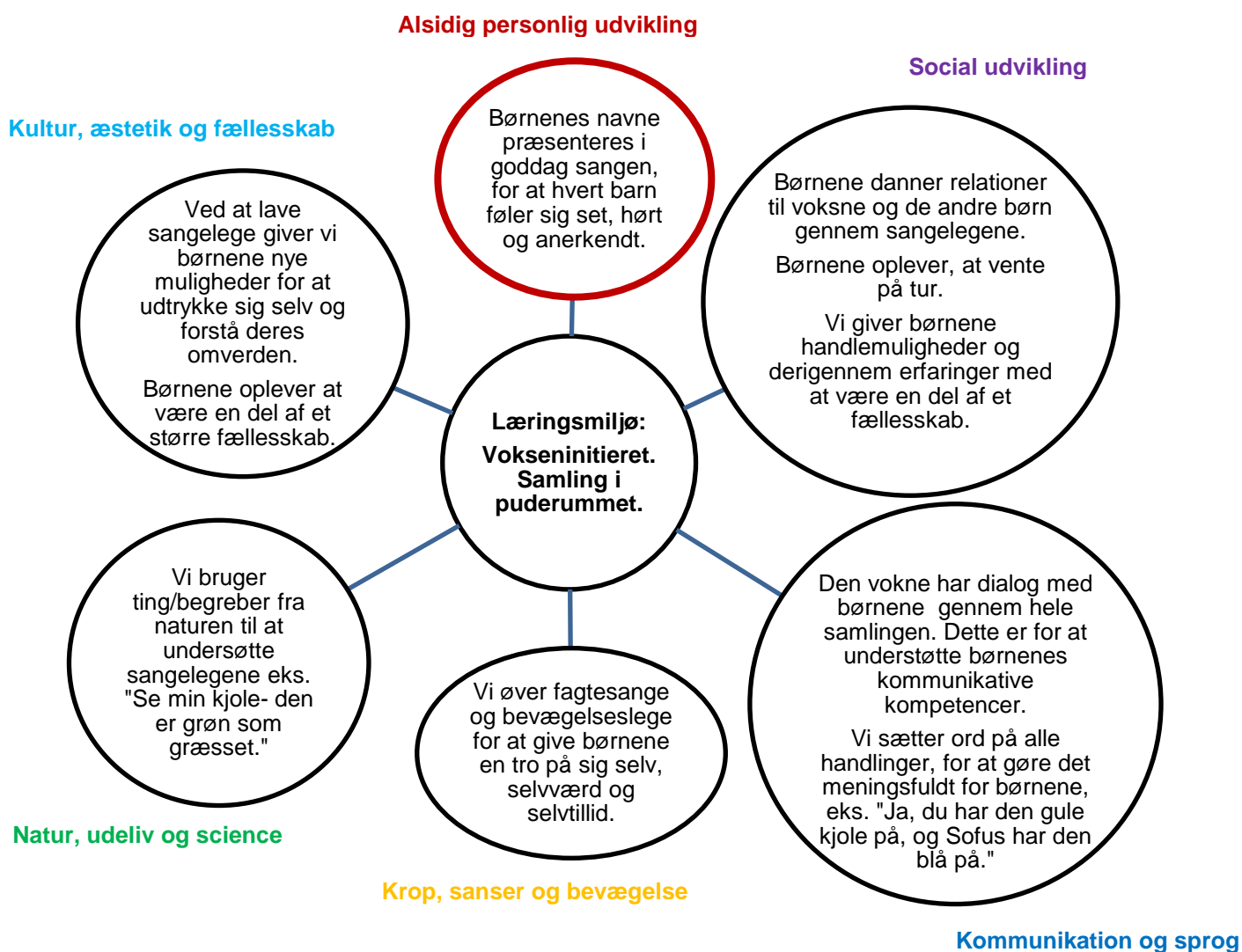
1. Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette sker på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *alsidig personlig udvikling* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Læreplan for børnegruppen 0 - 2 År:

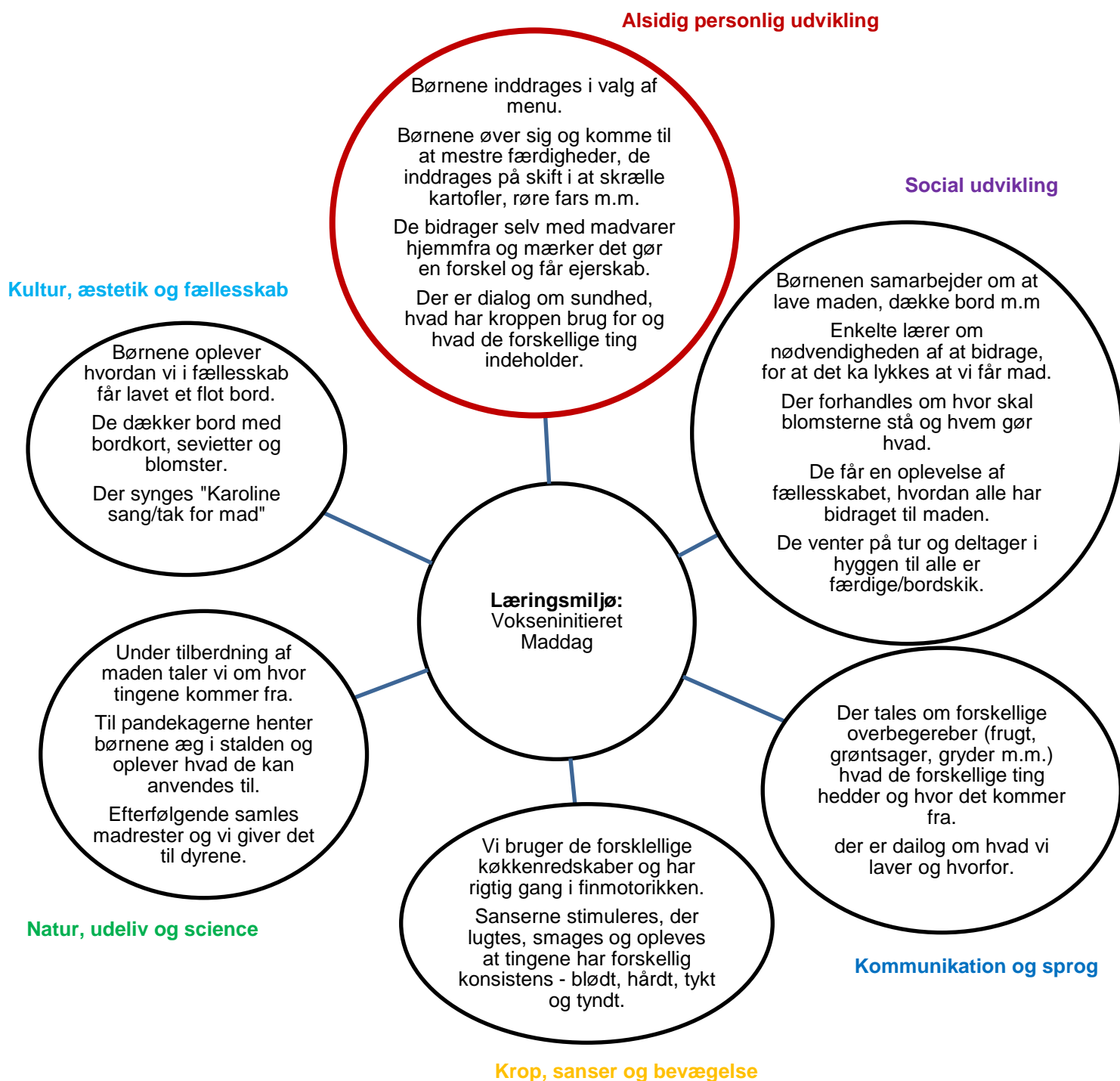

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Vi guider børnene i, at mestre en samlingssituation, at koncentrere sig og holde fokus, ved at de skal sidde på en pude, mens alle børns navne præsenteres i en goddag sang. Vi introducerer børnene til nye og kendte sangelege, for at gøre det meningsfuldt og lærerigt for børnene.

Vi lytter til det enkelte barn og dets behov, eks. Hvis et barn ikke kan rumme samlingen. En voksen flytter barnet og sig selv fra konteksten, og går ind i vuggestuen igen hvor det er trygt og genkendeligt.

Læreplan for børnegruppen 3 år og frem til skolestart:

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Vi støtter og guider børnene med at lave maden og få følelsen af at mestre nye færdigheder. Vi har megen fokus på at alle børnene inddrages, føler sig som en del af fællesskabet og mærker egen betydning. Der er megen dialog og der sættes ord på og læres nye ting.
Maddage laves altid med en mindre gruppe af børn, da det er vigtigt at vi kan være nærværende og der er en god stemning med hygge og tid. Vi vil rigtig gerne give børnene en oplevelse af, at madlavning er en kreativ ting, der foregår i et fællesskab med en super hyggelig stemning.

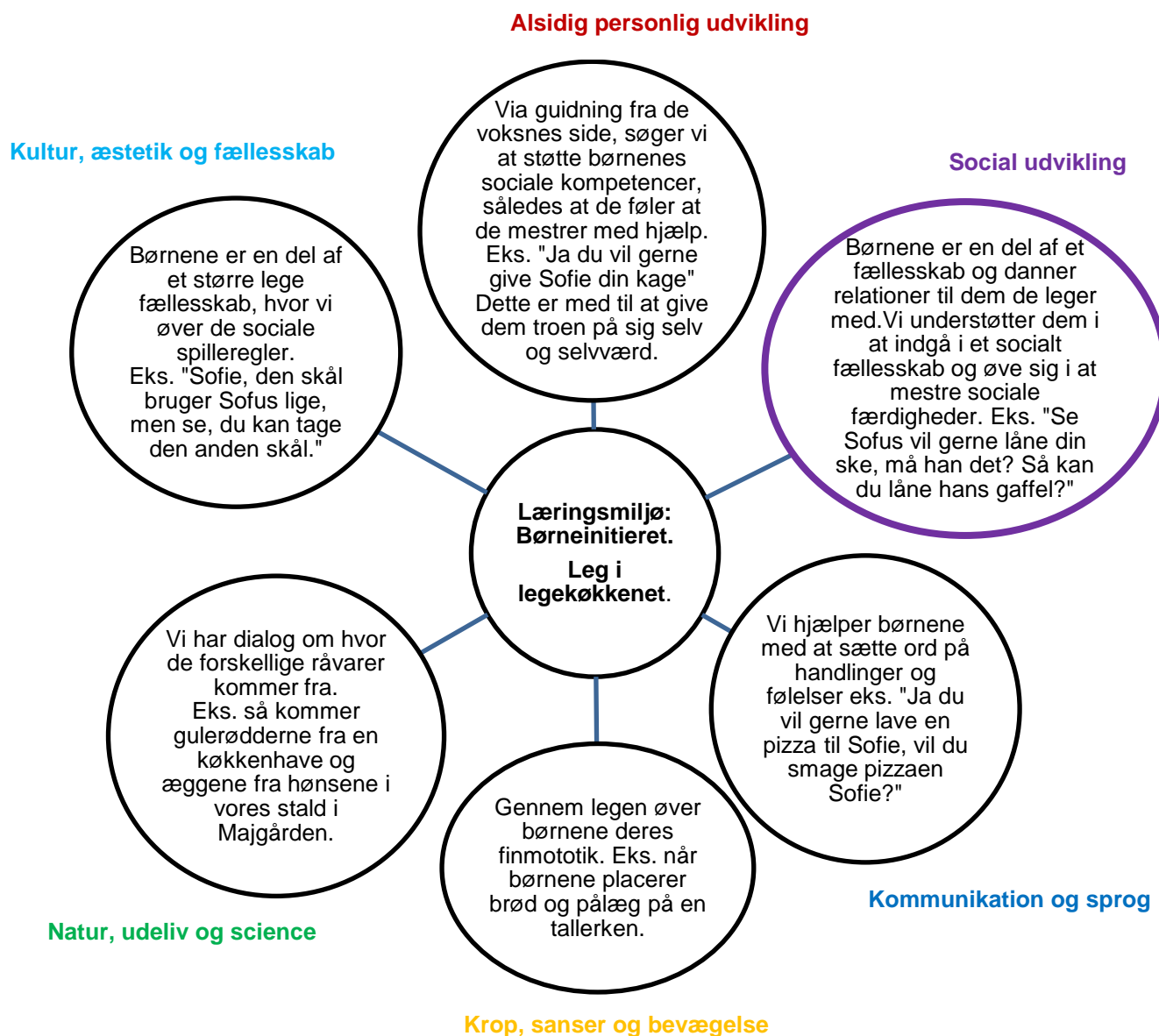
2. Social udvikling

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet social *udvikling* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Læreplan for børnegruppen 0 – 2 år:

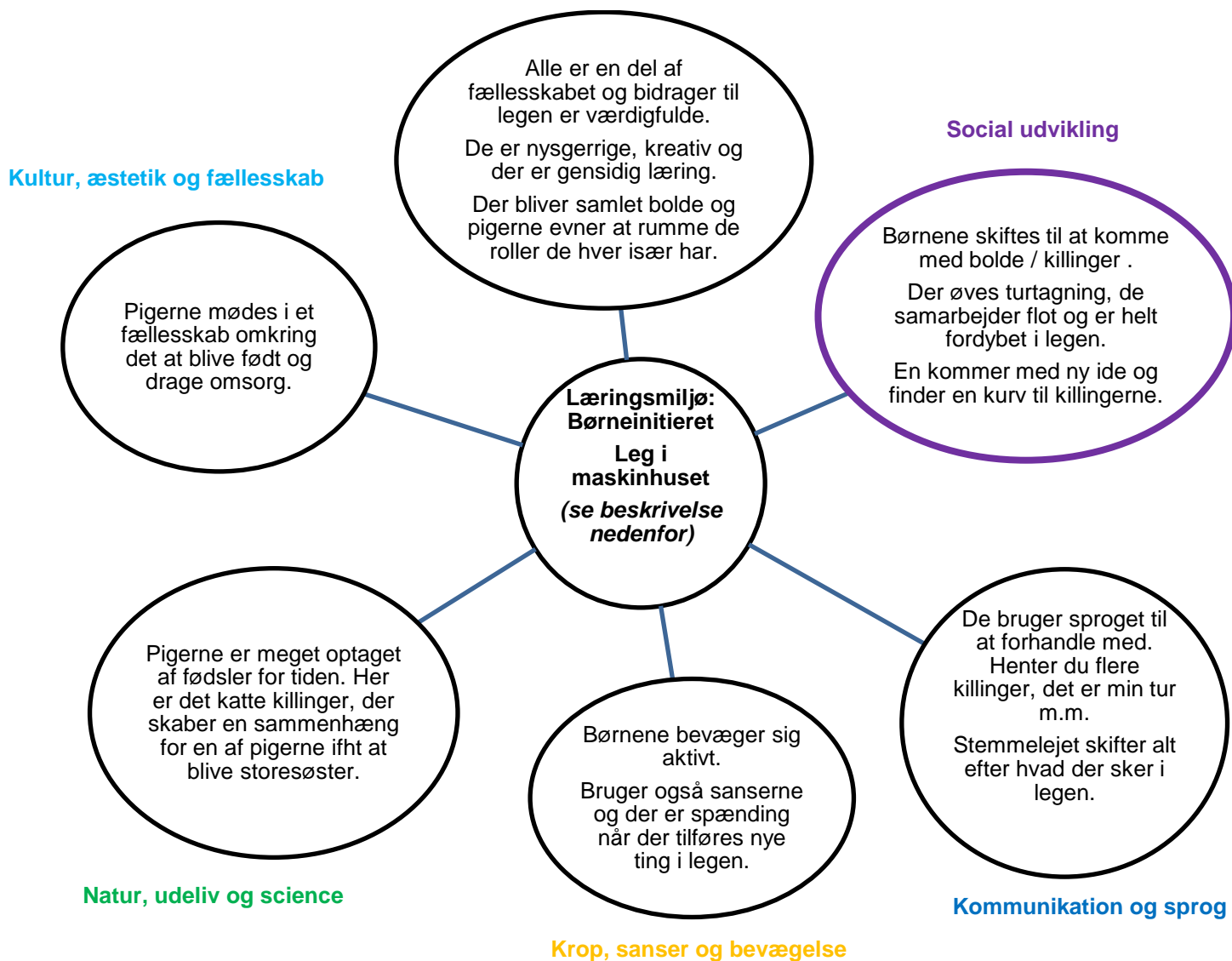

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Vi guider børnene via dialog, til at kunne mestre sociale færdigheder i en leg. Vi trækker os også, for at børnene får en følelse af at kunne lege og handle selvstændigt.

Læreplan for børnegruppen 3 år og frem til skolestart:

Alsidig personlig udvikling

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Fem af de ældste piger leger i Maskinhuset i sandkassen. En pige ligger ovenpå en masse bolde, to af de øvrige piger har travlt med at finde flere bolde, som de putter under hende. Pigen på boldene siger "piv piv" og en bold triller ud mellem benene på hende. Hun er kattermor der lige har født en killing. De øvrige piger passer på de nyfødte killinger / bolde.
Den voksnes rolle er observerende og hun ser fem piger der har gang i en super god leg, hvor alle er inkluderet, har en rolle og får lov at være med.
I legen er rigtig meget på spil, især for den af pigerne der lige er blevet storesøster.

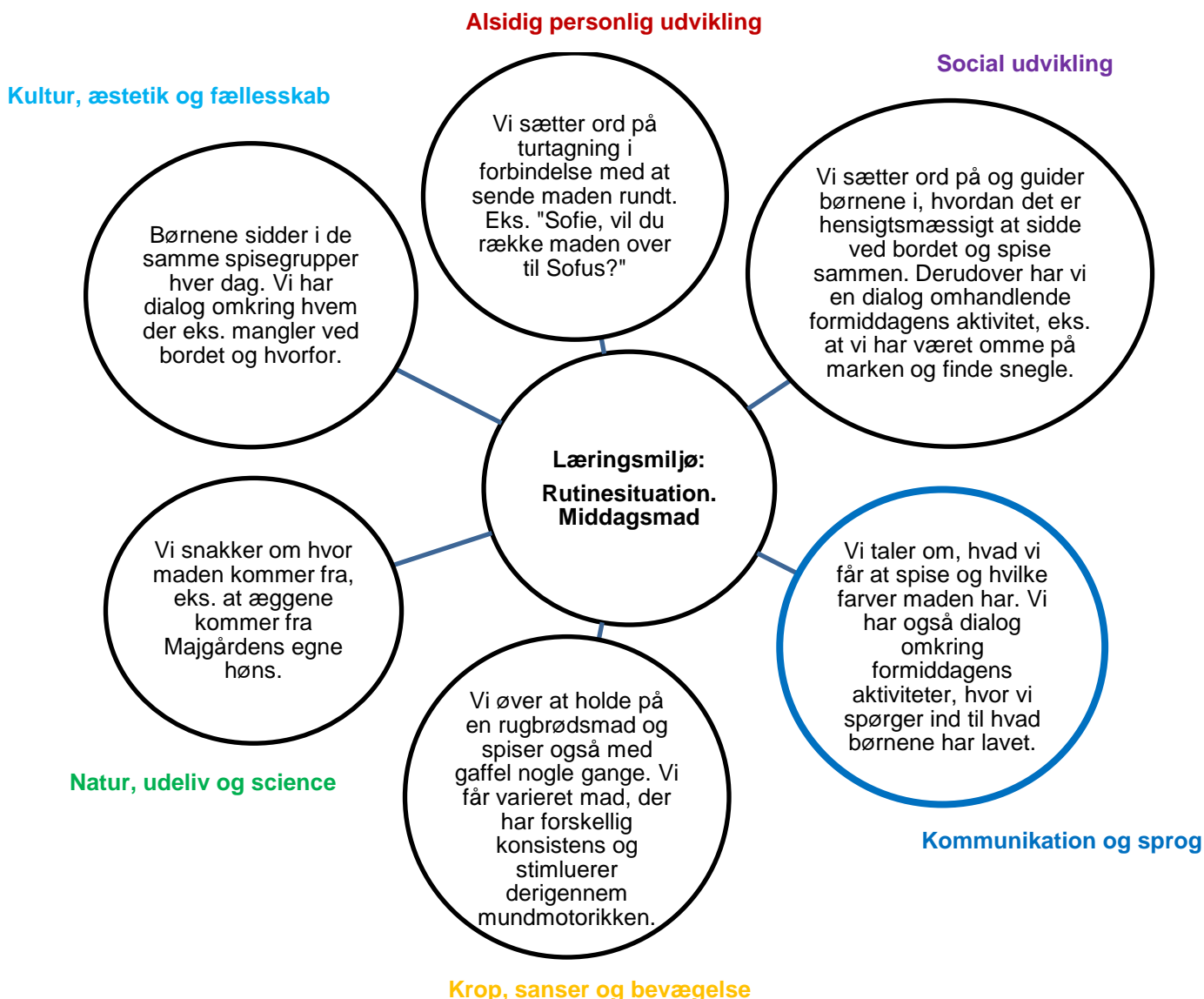
3. Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *kommunikation og sprog* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Læreplan for børnegruppen 0 – 2 år:

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle:

På gruppemøder taler personalet om hvorledes børnene skal opdeles i spisegrupper. Vi deler op efter alder og kompetencer. Børnene sidder i de samme spisegrupper hver dag, og med den samme voksen hver dag. Dette er for at skabe struktur og genkendelighed for børnene. Derudover søger vi, at skabe en stille og rolig spisestund for børnene, hvor de lærer hvorledes man gennem manér og sociale færdigheder sidder og hygger sammen mens der spises.

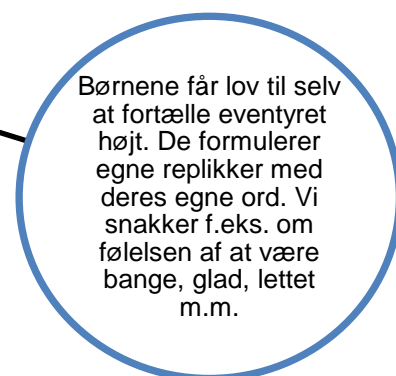
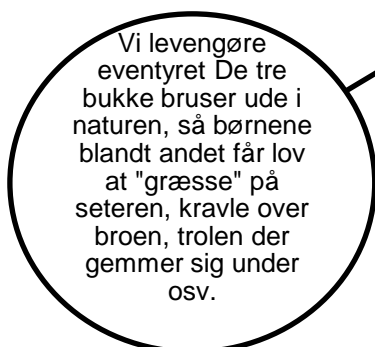
Læreplan for børnegruppen 3 år og frem til skolestart:

Alsidig personlig udvikling

Kultur, æstetik og fællesskab

Social udvikling

Kommunikation og sprog

Natur, udeliv og science

Krop, sanser og bevægelse

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Alle børnene får taletid, således de alle har mulighed til at komme med spørgsmål eller svar til eventuelle spørgsmål. For at understøtte "det talende sprog" varierer vi indholdet af rollerne, således alle børnene bliver udfordret indenfor det område hvor alle mestre at lykkes.

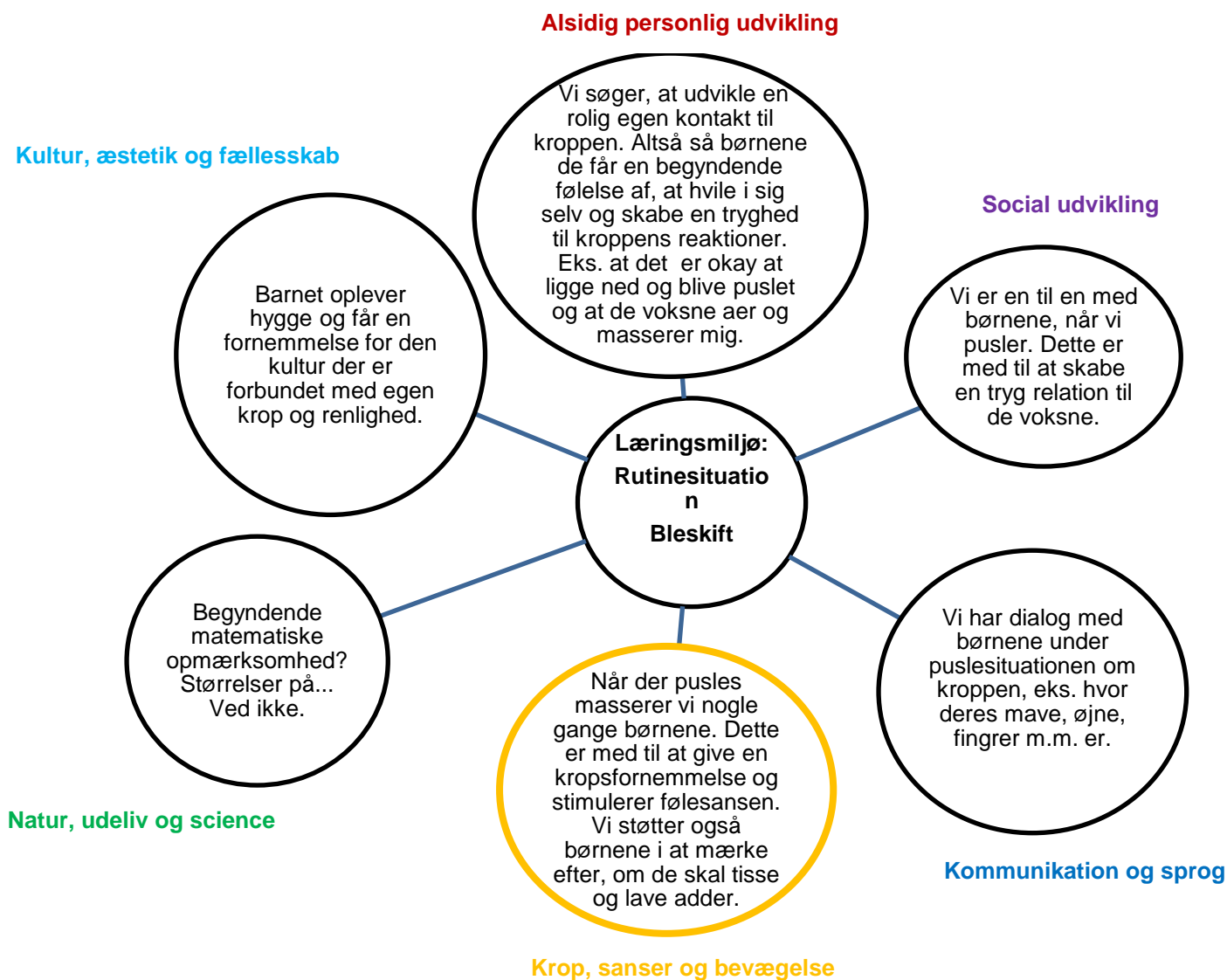
4. Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet krop, *sanser og bevægelse* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Læreplan for børnegruppen 0 – 2 år:

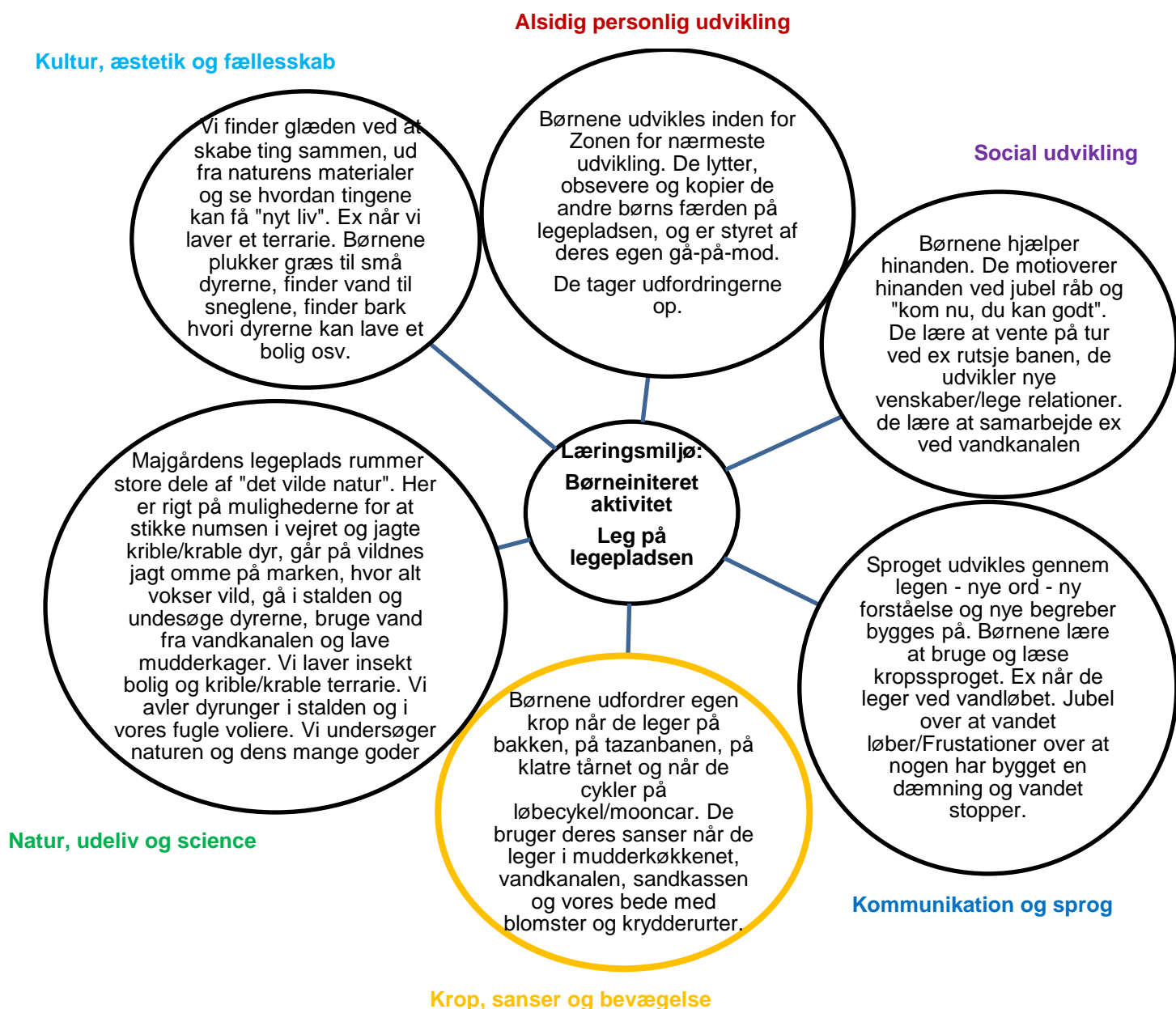

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Vi er meget bevidste om at gøre puslesituationen til en tryk stund for børnene. Det gør vi ved at give os god tid (hvis muligt) og tale stille og roligt med børnene. Vi skaber en tryk relation og bruger tid på at give børnene en kropsfornemmelse.

Læreplan for børnegruppen 3 år og frem til skolestart:

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

De voksne ser Zonen for nærmeste udvikling
Deltager/nærværende voksne i børnenes leg
Giver børnene fællesskabsfølelsen – bruges i andre sammenhæng – børnene får øje på nye legerelationer som kommer i spil andre steder på legepladsen f.eks. på bakken, i mudderkøkkenet og leg i skoven

5. Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *natur, udeliv og science* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Læreplan for børnegruppen 0 – 2 år:

Alsidig personlig udvikling

Kultur, æstetik og fællesskab

For nogle af børnene kan det virke overvældende at skulle om på marken. Vi støtter børnene i, at udfordrer sig selv og søger at gøre oplevelsen tryk. Børnenes indtryk af, at gå over den store gangbro kan måske føles som spændinger i kroppen, og de er dermed ved at prøve noget nyt og for nogle grænseoverskridende.

Når børnene skal gå over broen og lege på marken, kan det for nogle virke grænseoverskridende. De udfordrer dermed sig selv og vi støtter og guider dem i, at de godt kan (selvværd og selvtillid).

Social udvikling

Gennem børnenes fælles tredje, marken, danner de relationer. De leger, udforsker og undersøger marken. De oplever og sanser deres nærmiljø i en samhörighed med andre børn, og vi søger at støtte børnene i at udvikle sociale kompetencer herigennem.

**Læringsmiljø:
Børneinitieret
Leg på marken**

Børnene får kendskab til naturen og eksperimenterer med den. Eks. ved at finde snegle og edderkopper. Børnene rører og sanser ved dyrene og ser hvad der sker, hvis de forsigtigt rører ved en snegl. Børnene plukker mælkebøtter til kaninerne og marsvinene.

Natur, udeliv og science

For at komme om til marken, skal vi over en stor gangbro med trappe. Børnene bruger kroppen og øver sig i at klatre over den. På marken er terrænet ujævnt og der er ofte højt græs. Børnenes grovmotorik og balancesans stimuleres herigennem.

Krop, sanser og bevægelse

Under den frie leg på marken, kommunikerer vi med børnene om hvad de oplever og sanser. Eks. "Se så mange sommerfugle der er der".

Kommunikation og sprog

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Vi er bevidste om, at støtte og guide børnene over broen og i deres færden på marken. Det skal være en tryk og meningsfuld oplevelse at lege på marken. Vi er nærværende under børnenes lege, og samtidigt trækker vi os også, således de selv skaber lege, relationer og handlemuligheder.

Læreplan for børnegruppen 3 år og frem til skolestart:

Alsidig personlig udvikling

Kultur, æstetik og fællesskab

Børnene finder mange sjove ting på marken, som de bruger til at udvikle leg. Pinde bliver til sværd og gederne bliver til drager, som vi sammen skal bekæmpe.

I arbejdet med dyrerne udvikler vi blandt andet børnenes selvstændighed igennem det daglige arbejde og ved at vi hjælper hinanden. Vi guider og støtter børnene i det de finder svært, så de lykkes med de opgaver der er i stalden.

Social udvikling

De børn der er med i stalden, indgår alle i et fællesskab. De hjælpes ad med at fylde vand i dyrenes drikkeskåle, og hjælpes ad med at skovle foder op i foderskålen (en holder og en skovler).

Læringsmiljø: Vokseninitieret Stalden

Vi er omgivet af natur og har vores egne marker. Her plukker vi grønt til dyrerne, binder blomsterkranse ud af mælkebøtteblomster. Vi leger med gederne, spiser madpakker på marken og nyder hønsene der skraber i møddingen.

Natur, udeliv og science

Vi sanser duftene; halmen, marsvinet, når vi muger ud, foderet, mælkebøtter etc. Når vi plukker, går vi om på marken, hvor det kan være lidt svært at gå pga. ujævn terræn og højt græs. Vi går over broen og mælkebøtterne skal plukkes helt nede ved jorden.

Krop, sanser og bevægelse

Vi snakker om dyrerne og om hvordan de ser ud, hvor de kommer fra og hvad vi kan bruge dem til. Eks. at hønsene ligger æg, geden kan man malke og kaninen kan man spise. Vi starter altid stunden i stalden, med vores helt egen stald sang.

Kommunikation og sprog

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Vi har fokus på de børnegrupper vi samsætter til at fodre dyrene. Hvad ser vi rører sig i gruppen og hvad har det enkelte barn behov for. Vi vægter nærvær og fordybelse højt og derfor er vores fodre grupper på max 3 børn.

6. Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

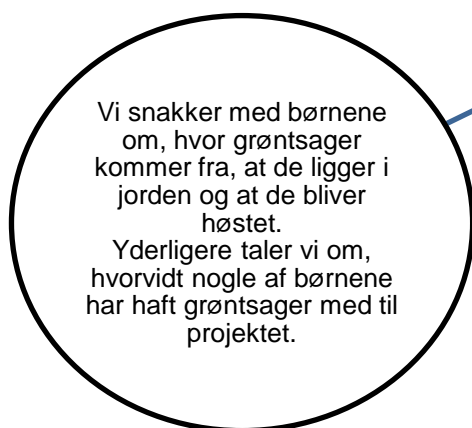
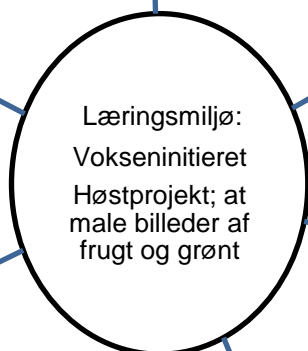
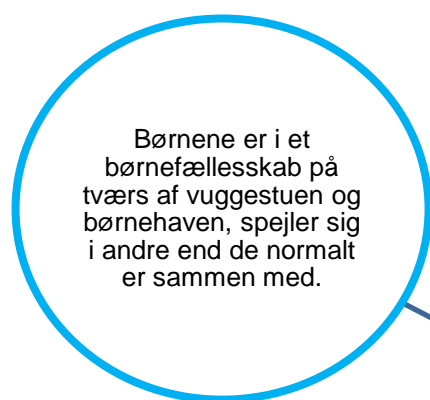
Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *kultur, æstetik og fællesskab* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Læreplan for børnegruppen 0 – 2 år:

Alsidig personlig udvikling

Social udvikling

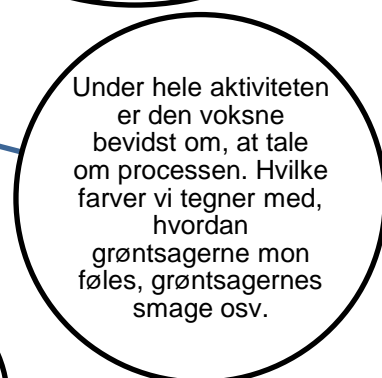
Kultur, æstetik og fællesskab

Natur, udeliv og science

Krop, sanser og bevægelse

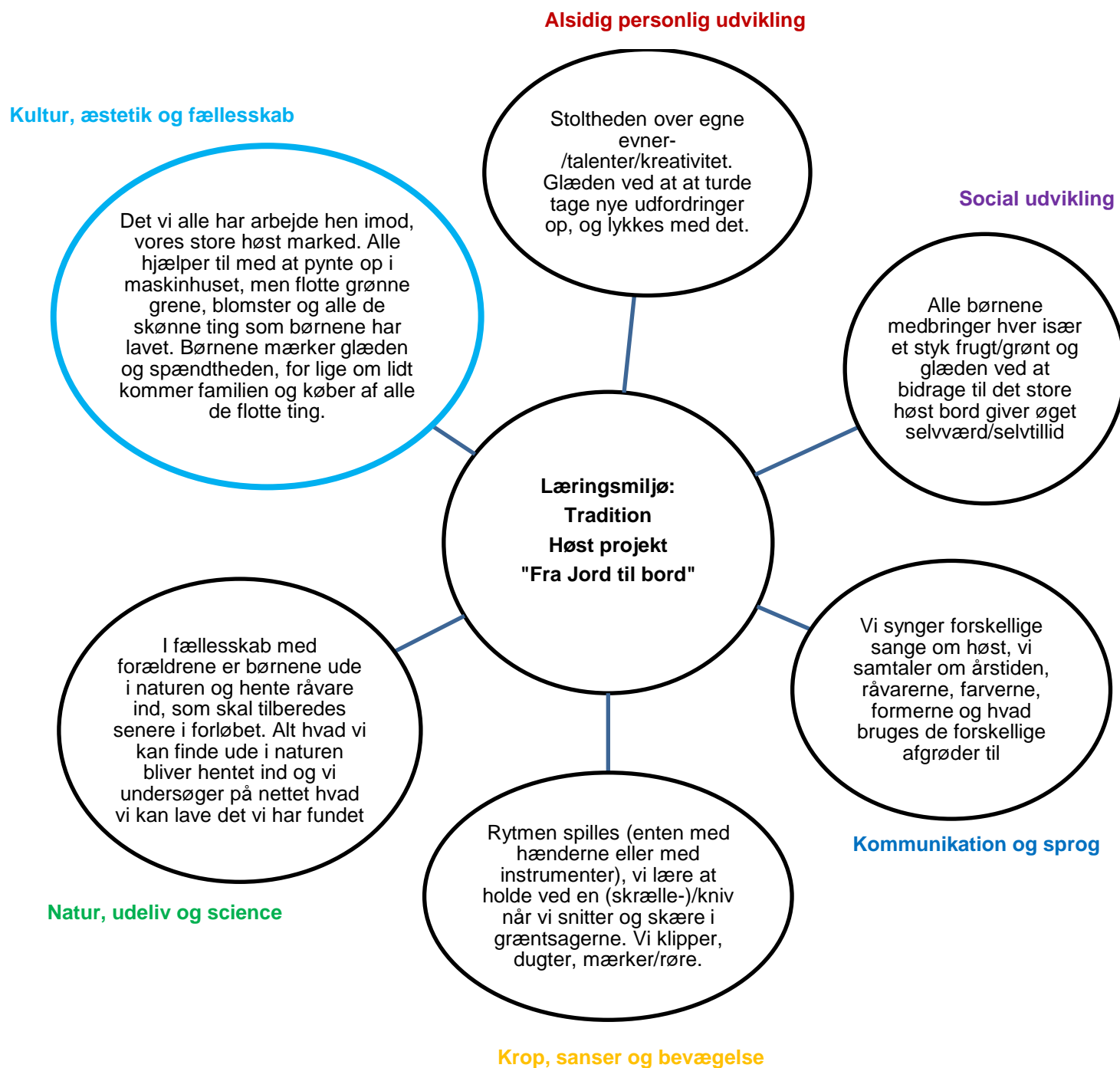

Kommunikation og sprog

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Den voksne er under aktiviteten bevidst om at guide og styre aktiviteten, så alle får tegnet. Yderligere er den voksne nærværende og viser aktiv deltagelse i at tegne, taler om grøntsagerne og hjælper børnene i at lære, at holde på en tusch.

Læreplan for børnegruppen 3 år: og frem til skolestart:

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Nærværende – inspirator – støtte det enkelte barn i processen. At være nysgerrig og give barnet inspiration til at turde deltage i aktiviteterne.

For at understøtte barnet er det vigtigt at den voksne er autentisk/nærværende/inspirerende og har øje for det enkelte barn – og klar til at guide børnene hvis dette er nødvendigt

Mål for sammenhæng mellem læringsmiljø og børns læring

Til observation af børnenes udbytte af vores pædagogiske læringsmiljøer tager vi udgangspunkt i kompetencehjulets udviklingsbeskrivelse som fælles referenceramme for vores observationer i daglig praksis. Der arbejdes med udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone og observeres om og hvordan læringsmiljøet understøtter, at børnene får mulighed for at udvikle og lære det som forskning og teori beskriver for en given alder.

Vores mål er at det pædagogiske læringsmiljø udvikles og i høj grad indbyder børn til læring hele dagen i alle de fora, dagen byder på.

Her indsættes grafen for institutionens samlede profil for 2019

Kommer!

Evalueringskultur og dokumentation

I dagtilbuddene skal der etableres en evalueringskultur. Hermed forstås at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Beskriv hvilke metoder I benytter jer af.

Beskriv hvordan disse anvendes systematisk.

Beskriv hvordan de har været med til at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

(§9, stk. 2 og 3)

De metoder og modeller der oftest gøres brug af er:

- Der udarbejdes kompetenceprofil på barnet to gange årligt. Dette for at understøtte kompetencer og pædagogiske tiltag, der understøtter den videre trivsel, udvikling, læring og dannelse.
- LP-modellen anvendes som en systematisk metode til at sætte fokus på, hvordan der kan ske justeringer der understøtter det gode børnemiljø
- Majgårdens planlægnings skema og evaluerings skema / SMTTE model, er en model hvor der er fokus på mål, tiltag og evaluering af den valgte pædagogiske praksis.
- Bevidning bruges i mange sammenhænge. Det kan være ift. den enkelte medarbejders faglige udvikling, relationen til et barn og det gode forældresamarbejde.
- Desuden har vi fokus på hvad der skaber den bedste læringskultur for os som personalegruppe. P.t. læser vi den samme litteratur, som vi i fællesskab reflekterer over, med et fokus på "hvad vil vi gøre mere af og hvad skal justeres" for at skabe det bedste læringsmiljø.
- Det i fællesskab at opbygge et fundament, der bygger på den seneste viden, hvor vi får udviklet et fælles fagligt sprog, er vigtigt for os. Dette samtidig med at vi får øje på den enkeltes kernekompetencer i personalegruppen, da vi ikke alle kan være "super brugere" på alle områder.

Ovenstående benyttes på vores personalemøder, gruppemøder og pædagogiske dage.

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal indtænkes i arbejdet med den pædagogiske læreplan og med etablering af de pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Giv 1-2 retningsanvisende eksempler på, hvordan I har inddraget barnets stemme og hvordan det har medvirket til at justere i det enten det fysiske, psykiske og/eller æstetiske børnemiljø.

Hvilke tiltag har det givet anledning til? (§8, stk. 7)

Det meste af Majgårdens legetøj, spil og materialer til kreative aktiviteter er synlige for børnene, så de altid kan komme i gang med det de ønsker.

Vi ligger op til, at børnene bliver inspireret til leg, på tværs af aldre, alene leg, rolige lege, rolle lege osv.

En større investering i nye møbler, reoler, tæpper ol., har været medvirkende til et meget bedre lysindfald og skabt gode lege øer, der understøtter børnenes fantasi. Dette er sket efter observationer af, hvad børnene er optaget af.

De ældste børn, der holder til i "Hulen" nyder at være med til at indrette dette. Dette rum har de senere år været udsat for størst ændringer af valg af legetøj, da det sidste år var en ren drenge gruppe og i år er en ren pige gruppe !

Desuden har vi et godt samarbejde med "udviklingsselskabet" der står for bygninger og det udvendige. De er superbehjælpelige når der er ting der trænger til vedligeholdelse eller vi ønsker os nye tiltag.

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrages lokalmiljøet i arbejdet med etablering af det pædagogiske læringsmiljø for børn. Eksempler på aftaler og tiltag. (§8, stk. 6)

Hver år omkring juletid, går vi til Frøslev kirke og opføre årets krybbespil i samarbejde med præsten Peter Noer med efterfølgende kaffe og kage for alle interesseret i Majgården

Vi samarbejder med beboerforeningen og der er tanker om at etablere et lege område på et af Majgårdens store græsareal. Dette til nytte for alle børn i området.

Vi har fokus på at understøtte de lokale og handler en stor del af vores mad varer hos den lokale Dagli Brugs. Her bliver vi hvert år inviteret til Brugsens årlige "Torvedag" med hoppe borg og underholdning.

Hvert år bliver Majgården inviteret til Øens festival, hvor der er opstillet en masse hoppe borge, boldbane og område hvor der er perler til rådighed, både til vuggestuebørn samt børnehalebørn. Arrangementet er udarbejdet af den lokale boldklub VIF

2-3 gange om året, er vi på besøg hos Limfjords Teater i Nykøbing, hvor vi ser de valgte forestillinger.

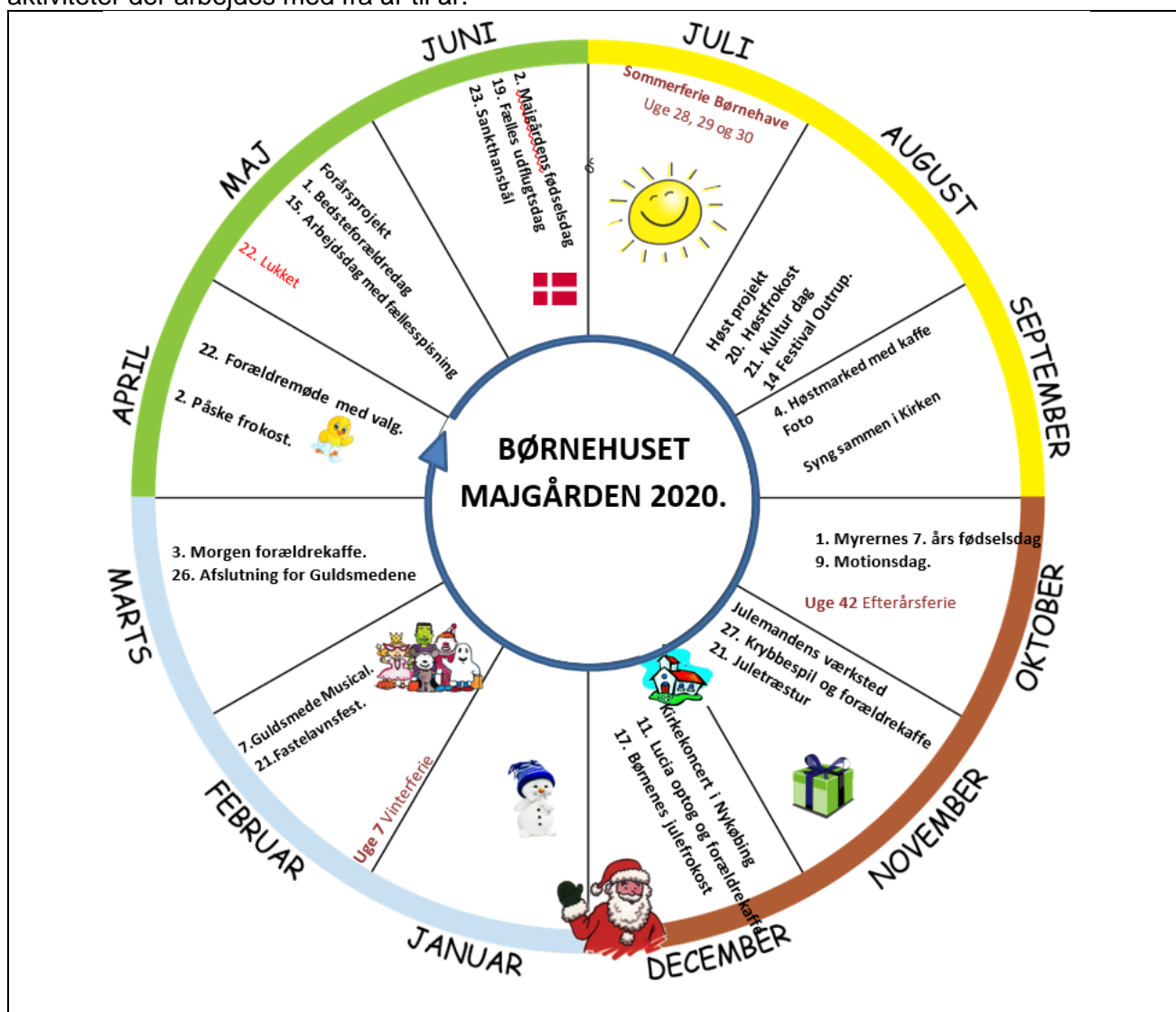
Vi har et samarbejde med Morsø Folkebibliotek i form af et eget lille bibliotek i Majgården, hvor forældrene har mulighed for at låne bøger med hjem. Desuden har vi også haft besøg af to "fortæller" fra biblioteket, som kom ud og fortalte historie for børnene.

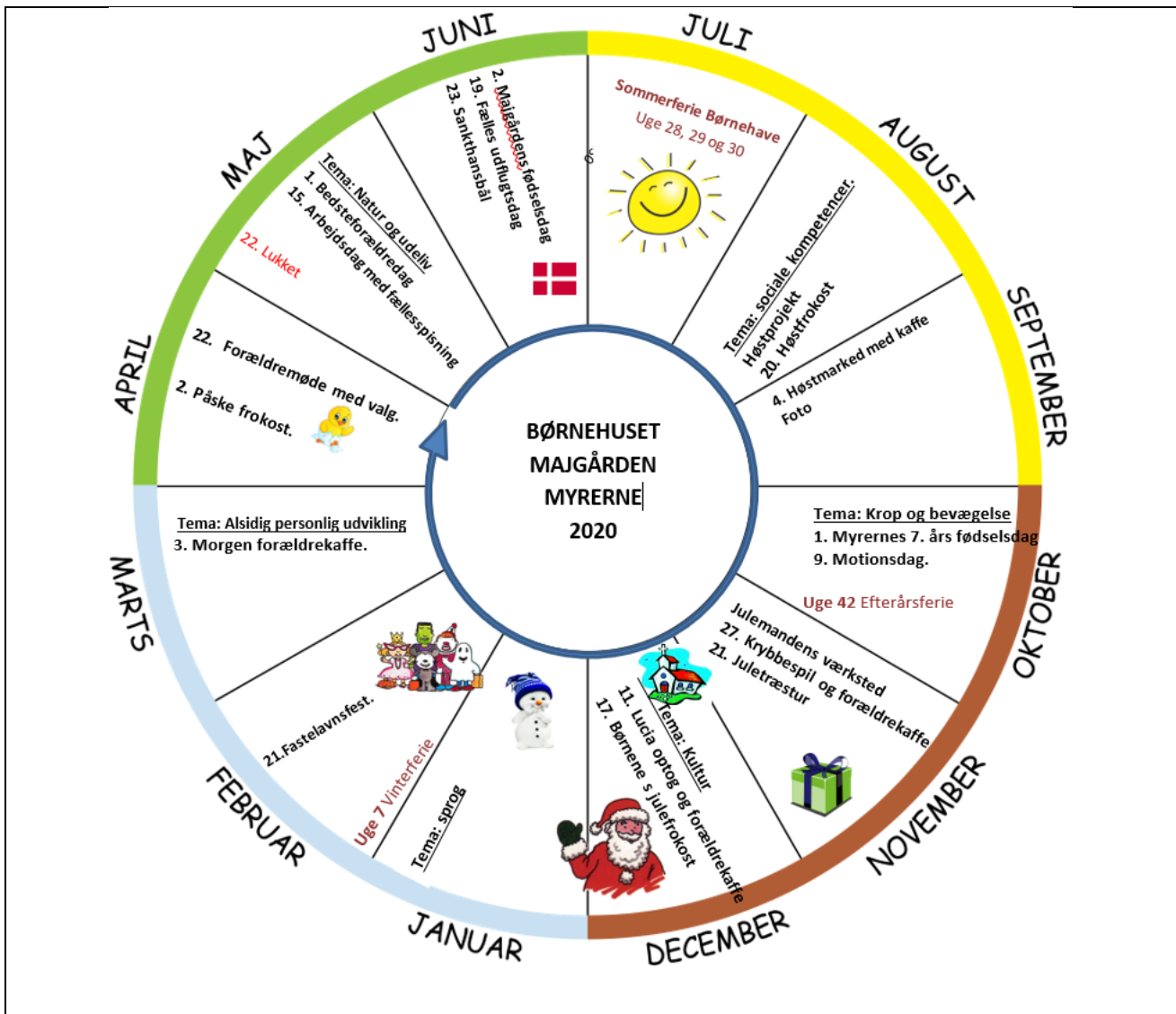
Fra Beboer foreningens side har vi fået en nøgle til Frøslev gamle folkeskoles gymnastiksal. Det betyder at vi altid har adgang til en gang tummel og leg.

Årshjul for institutionen

Her kan indsættes institutionens årshjul for at give et overblik over de opgaver og grundlæggende aktiviteter der arbejdes med fra år til år.

Forældrebestyrelse

Forældrebestyrelsen skal inddrages i udarbejdelsen af, evalueringen af og opfølgningen på det pædagogiske arbejde. Forældrebestyrelsen skal ligeledes inddrages i arbejdet med at skabe gode og sammenhængende overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til tidlig SFO/skole. (§15, stk. 1 og 2)

Beskriv status og erfaringer.

Som bestyrelse er vi løbende medinddraget i nedenstående temaer, hvilket fremgår af vores referater hvor de forskellige temaer har været drøftet.

Det pædagogiske arbejde- udarbejdelse, evaluering og opfølgning:

- Årshjul/traditioner der inddrager de 6. lærerplanstemaer
- Pædagogiske prioriteringer af børnene på grupperne, hvor der tages højde for rammer og de bedste faglige muligheder for det gode læringsmiljø.
- Løbende orientering og inddragelse af nye lokale og kommunale tiltag og hvordan disse implementeres i huset. Eksempelvis sprogarbejdet.
- Implementering af ny lovgivning / ny pædagogiske lærerplan og hvordan der arbejdes med implementeringen.

Overgange fra hjem til dagtilbud og mellem dagtilbud:

- Hvordan inviteres forældre til at være medspiller, herunder hvilke overvejelser gøres, hvilke typer samtaler m.m.
- Hvordan arbejdes der med ICDP, forældrenes blik for eget barn, barnets behov og fællesskabet.
- Hvordan udvikles der på det gode samarbejde mellem vuggestue og børnehave.
- Hvert år afvikles der Musical, der er et samarbejde mellem flere børnehuse og biblioteket.

Forældresamarbejdet:

- Som bestyrelse er vi aktiv medspiller ved forskellige arrangementer i huset: Arbejdsdag, høstfest, forældreaften m.m.
- Vi forholder os til om der er brug for at udarbejde interne politikker / fælles procedure: der er udarbejdet mobilpolitik, facebookpolitik, kostpolitik

Overgange:

- Fra børnehus til tidlig SFO er der et samarbejde mellem forældre, børnehus og skole.
- Sprog oplysninger vider formidles til skolen, med forældrenes samtykke.

Pædagogiske redskaber

For at understøtte og kvalificere det pædagogiske arbejde arbejdes der med følgende redskaber i daginstitutioner: ICDP, LP og kompetencehjulet.

Beskriv status og erfaringer og evt. kommende tiltag.

- ICDP - International Child Development Programme

ICDP er et teori- og evidensbaseret program, der sigter mod at øge kvaliteten af samspillet mellem børn og voksne og består af 8 samspildstemaer. Programmets grundlæggende mål er, at gøre voksne mere lydhøre overfor børns behov, samt forbedre de voksnes evne til at møde børn på børnenes egne præmisser. Største delen af personalet i Majgården har kursusforløbet ICDP1 og for de ny ansatte personale, prioritere vi (hvis det er muligt), at også de får kursusbeviset i ICDP1, så alle i huset arbejder ud fra den samme tilgang til børnene.

ICDP1 er ikke kun målrettet mod børn, men også til forældresamarbejde, udvikling og trivsel i personalegruppen m.m. Det er et fælles værdisyn, der understøtter vores måde at være sammen på. I personalegruppen er der pt. 4 der også har ICDP2 som omhandler 8 sensitiverings principper. - hvordan får vi flyttet fokus over på det der virker og hvordan får vi mere af det? 2 medarbejder i gang med kursuset som forventes færdig i foråret 2020.

I Majgården arbejder vi med et mål inden for Forældrepartnerskab, hvor vi gerne vil have de 8 sensitiverings principper bliver mere synlige og brugbare for forældrene også.

Eksempel på hvordan arbejder vi med ICDP hos børnene:

Vi er på tur ud op til havet. Vi har lige besteget en af klitterne og et barn stivner på toppen mens det stirrer lige frem. Barnet udbryder "Der står en rumraket". Barnet har fået øje på et fyrtårn og sammenligner den med det barnet i forvejen har kendskab til. Vi snakker om, hvad er et fyrtårn? Hvorfor står den bare der midt i det hele? Hvorfor lyser den når det bliver mørkt? Og hvad barnet ellers har af spørgsmål. Vi tager os tiden til at blive nysgerrig sammen med barnet, så barnet føler sig hørt og set. Da barnet var "mæt" gik vi igen ned af klitterne til de andre.

- LP - Pædagogisk analyse af Læringsmiljø

LP- modellen er en pædagogisk analysemodel, hvor hensigten er at udvikle personalets forståelse af de faktorer, som udløser og opretholder adfærds, trivsels og lærings udfordringer hos barnet.

Vi arbejder systematisk med LP modellen hver 2 uge på henholdsvis børnehave møde samt Vuggestue møder. Forløbets varighed består som oftest af 3 møder, fordelt over 6 uger.

I et LP forløb udpeges der et bestemt mål for processen. Det kan f.eks være "Der er rigtig meget uro omkring eftermiddagsmaden". Målet vil være at få skabt et bedre læringsmiljø, hvor børnenes trivsel og udvikling vil være i fokus. Efterfølgende vil eftermiddagssituationen blive analyseret.

Der udveksles konkrete beskrivelse af det vi ved. Der indhentes teori omhandlende f.eks. børneperspektiv, observationer, børne interviews, video filmning etc. Stoffet bliver efterfølgende behandlet til et LP møde og der aftales hvilken tiltag vi vil prøve af i praksis. F.eks. valgte vi at dele børnene op i 3 mindre med faste voksne.

- Kompetencehjulet

Som et pædagogisk redskab arbejder vi systematisk med kompetencehjulet.

Der er udarbejdet en profil at alle børnene, og fremadrettet vil der blive justeret i denne ca. 2 gange om året og ellers efter pædagogernes vurdering.

Kompetencehjulet skal anvendes ifm. udarbejdelse af handleplan, forældresamtaler, udviklingsmøder, fremskudt team mv. Det øger vores fokus på, de gode kompetencer og på hvilke områder vi skal sætte ind med en ekstra pædagogisk indsats, og hvor vi skal sætte LUP på vores pædagogiske læringsmiljø.

Kommunale indsatsområder

- Sprog

Som en del af det kommunale indsatsområde *Børns sprogudvikling og sprogtilegnelse* har der været iværksat forskellige tiltag fx dialogisk læsning, sprogvurderinger af alle børn, fart på sproget, sprogprojekter m.m.

Beskriv status /erfaringer og evt. kommende tiltag.

Der er fokus på børnenes sprogudvikling i dagligdagen / hverdagssituationer ift. dialog der åbner op for børnenes naturlige nysgerrighed samt sætningsopbygning/ordforråd. Dette sker blandt andet gennem spil, spisesituationer, snak i garderoben, leg osv. Vi arbejder ligeledes med en fokuseret indsats for hele børnegruppen, ved blandt andet sproggrupper hvor vi leger med rim og remser, dialogisk oplæsning, fantasi eventyr, sange osv.

I vuggestuen arbejdes der systematisk med materialet VLS / vi lærer sprog.

Vores Logo pæd. / talepædagog kommer i huset ca. 1 gang i ugen og vi gør brug af hendes kompetencer på personalemøder, når vi trænger til at få ny viden og opfrisket egne kompetencer.

Der udarbejdes aktiv handleplan for de børn der har behov for en fokuseret indsats.

Afslutning

Unikke børn i unikke daginstitutioner. Børn er forskellige i alder, i køn, i udseende, i vaner, i drømme, i interesser, i behov, i kultur – men ens i ønsket om at have et godt og trygt liv i såvel dagpleje, vuggestue og børnehave, hvor de kan lege, lære, udvikle sig og dannes.

Formålet med dette dokument er både at sikre at man kommer omkring de temaer, man som daginstitution er forpligtiget på, men også at give billede af det betydningsfulde arbejde, der udføres i Morsø kommunes dagtilbud. Endeligt at dokumentet kan give inspiration, viden og indsigt til relevante interessenter til det fortsatte arbejde med at styrke og udvikle kvaliteten i dagtilbuddene.